

ÜLKELERİN SINIR ANLAŞMAZLIKLARI

Dünyada birçok ülke arasında kara sınırı, deniz yetki alanı, ada egemenliği veya tarihsel hak iddialarına dayanan sınır anlaşmazlıkları bulunmaktadır.

Bu sorunların bazıları sıcak çatışmalara dönüşürken bazıları diplomasi ve uluslararası hukuk yoluyla çözülmeye çalışılmaktadır.

Aşağıda günümüzde en bilinen sınır anlaşmazlıklarından bazıları kronolojik ve coğrafi açıdan özetlenmiştir.

Dünyadaki Önemli Sınır Anlaşmazlıkları

Ülkeler	Tartışmalı Bölge	Sorun Ne Zamandan Beri?	Sorunun Nedeni	Çözüm Önerileri / Yaklaşımlar
Hindistan – Pakistan	Keşmir	1947'den beri	İngiliz sömürgesinin bölünmesi sonrası egemenlik tartışması	BM gözetiminde referandum, ikili görüşmeler, sınırın fiili kabulü
Hindistan – Çin	Aksai Chin ve Arunaçal Pradeş	1950'lerden beri	Sömürge dönemindeki sınır çizgilerinin farklı yorumlanması	Askerden arındırılmış bölgeler, diplomatik komisyonlar
Rusya – Ukrayna	Kırım ve Doğu Ukrayna	2014'ten beri	Kırım'ın ilhakı ve Donbas üzerindeki egemenlik tartışması	Ateşkes, uluslararası arabuluculuk, güvenlik garantileri
İsrail – Filistin	Batı Şeria, Gazze, Doğu Kudüs	1948'den beri	Toprak paylaşımı ve devlet egemenliği sorunu	İki devletli çözüm, BM kararları, ortak yönetim modelleri
Çin – Tayvan	Tayvan Adası	1949'dan beri	Çin İç Savaşı sonrası iki farklı yönetim	Statükonun korunması, barışçıl

Ülkeler	Tartışmalı Bölge	Sorun Ne Zamandan Beri?	Sorunun Nedeni	Çözüm Önerileri / Yaklaşımlar
			oluşması	müzakereler
Çin – Güneydoğu Asya ülkeleri	Güney Çin Denizi	1970'lerden beri	Deniz yetki alanı, enerji kaynakları ve adalar	Uluslararası Deniz Hukuku, ortak enerji paylaşımı
Türkiye – Yunanistan	Ege Denizi ve Doğu Akdeniz	1970'lerden beri	Kıta sahanlığı, hava sahası, adaların statüsü	Diplomatik görüşmeler, Uluslararası Adalet Divanı
Türkiye – Suriye	Hatay	1939'dan beri	Hatay'ın Türkiye'ye katılmasının Suriye tarafından uzun süre kabul edilmemesi	Diplomatik tanıma ve mevcut sınırın kabulü
Fas – Polisario Cephesi	Batı Sahra	1975'ten beri	Bağımsızlık mı Fas egemenliği mi tartışması	Referandum önerileri, özerklik modeli
Ermenistan – Azerbaycan	Dağlık Karabağ	1988'den beri	Etnik ve tarihsel egemenlik tartışması	Sınır belirleme komisyonları, barış anlaşması
Kuzey Kore – Güney Kore	Kore sınırı (DMZ)	1953'ten beri	Kore Savaşı sonrası bölünme	Barış anlaşması, ekonomik iş birliği
Japonya – Rusya	Kuril Adaları	1945'ten beri	II. Dünya Savaşı sonrası ada egemenliği	Ortak ekonomik kullanım, müzakere
Arjantin – Birleşik Krallık	Falkland Adaları	1833'ten beri	Ada egemenliği tartışması	Diplomatik görüşmeler, halkın iradesi

Ülkeler	Tartışmalı Bölge	Sorun Ne Zamandan Beri?	Sorunun Nedeni	Çözüm Önerileri / Yaklaşımlar
Sudan – Güney Sudan	Abyei Bölgesi	2011’den beri	Petrol kaynakları ve etnik yapı	Referandum ve ortak yönetim
Bolivya – Şili	Pasifik kıyısı erişimi	1879’dan beri	Bolivya’nın denize çıkışını kaybetmesi	Koridor verilmesi, liman erişimi

Sınır Anlaşmazlıklarının Başlıca Nedenleri

Bu sorunların ortaya çıkmasında bazı ortak sebepler vardır:

1. Sömürge Dönemi Sınırları

Afrika ve Asya’da birçok sınır, sömürge devletleri tarafından cetvelle çizildi. Bu durum etnik ve kültürel bölünmelere yol açtı.

Örnek:

- Hindistan–Pakistan
- Afrika’daki birçok sınır sorunu

2. Enerji ve Doğal Kaynaklar

Petrol, doğal gaz veya madenlerin bulunduğu bölgeler büyük rekabet oluşturur.

Örnek:

- Doğu Akdeniz doğal gaz sahaları
- Güney Çin Denizi petrol ve balıkçılık alanları

3. Tarihsel Hak İddiaları

Ülkeler geçmişte kendilerine ait olduğunu düşündükleri bölgeleri talep edebilir.

Örnek:

- Kıırım
- Keşmir
- Dağlık Karabağ

4. Etnik ve Dini Yapı

Bazı bölgelerde yaşayan halkın kimliği anlaşmazlıkları derinleştirir.

Örnek:

- Filistin
- Karabağ
- Keşmir

Sorunları Çözmek İçin Kullanılan Yöntemler Diplomatik Görüşmeler

En yaygın yöntemdir. İki ülke doğrudan müzakere yürütür.

Uluslararası Mahkemeler

Özellikle:

- Uluslararası Adalet Divanı
- Birleşmiş Milletler tarafından hukuki çözüm aranır.

Referandum

Bölge halkına hangi ülkeye bağlanmak istediği sorulur.

Örnek:

- Güney Sudan
- Batı Sahra önerisi

Ortak Yönetim

Bazı bölgelerde kaynakların birlikte kullanılması hedeflenir.

Askerden Arındırılmış Bölgeler

Sınır hattında çatışmayı azaltmak için tampon bölgeler oluşturulur.

COĞRAFI SONUÇLARI

Sınır anlaşmazlıkları:

- Göç hareketlerini artırabilir
- Ticaret yollarını etkileyebilir
- Askerî harcamaları yükseltebilir
- Enerji güvenliğini etkileyebilir
- Bölgesel kalkınmayı yavaşlatabilir

Ancak başarılı çözümler:

- Bölgesel iş birliği,
- Ekonomik entegrasyon,
- Ticaret artışı,
- Barış ve turizm gelişimi sağlayabilir.

DÜNYADAKİ SINIR ANLAŞMAZLIKLARI ATLASI

Bu atlas, günümüzde dünyanın farklı bölgelerinde devam eden önemli sınır anlaşmazlıklarını; taraf ülkeleri, tartışmalı bölgeleri, nedenlerini ve çözüm arayışlarını coğrafi bakımdan özetlemektedir.

1. Güney Asya Atlası

Hindistan – Pakistan

Tartışmalı Bölge:

Keşmir

Harita Özeti

Sorun Ne Zaman Başladı?

1947’de İngiliz Hindistanı’nın bölünmesiyle başladı.

Sorunun Temeli

- Müslüman ve Hindu nüfus yapısı

- Stratejik su kaynakları

- Himalaya geçitleri

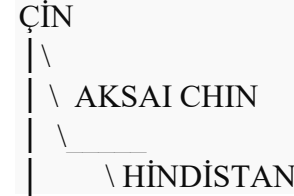
Çözüm Önerileri

- BM denetimli referandum
- Kontrol hattının resmî sınır kabul edilmesi
- Ortak yönetim modeli

Hindistan – Çin Tartışmalı Bölgeler

- Aksai Chin
- Arunaçal Pradeş

Harita Özeti

Başlangıç

1950’lerden beri

Neden

Sömürge dönemindeki sınır çizgilerinin farklı yorumlanması

Çözüm Arayışları

- Askerî tampon bölgeler
- Ortak sınır komisyonları
- Diplomatik müzakereler

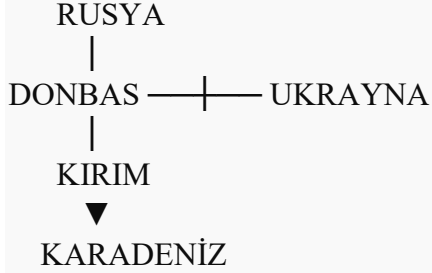
2. Doğu Avrupa Atlası

Rusya – Ukrayna

Tartışmalı Bölgeler

- Kırım
- Donbas Bölgesi

Harita Özeti

Başlangıç

2014'te Kırım'ın ilhakıyla büyüdü.

Neden

- Karadeniz hâkimiyeti
- Rus nüfus yoğunluğu
- NATO ve güvenlik politikaları

Çözüm Önerileri

- Ateşkes anlaşmaları
- Uluslararası arabuluculuk
- Güvenlik garantileri

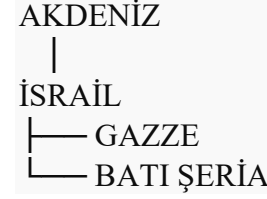
3. Ortadoğu Atlası

İsrail – Filistin

Tartışmalı Bölgeler

- Batı Şeria
- Gazze
- Doğu Kudüs

Harita Özeti

Başlangıç

1948 Arap-İsrail Savaşı sonrası

Neden

- Toprak paylaşımı
- Kudüs'ün statüsü
- Mülteci sorunu

Çözüm Önerileri

- İki devletli çözüm
- BM kararları
- Kudüs'te ortak yönetim

Türkiye – Yunanistan

Tartışmalı Alanlar

Ege Denizi ve Doğu Akdeniz

Harita Özeti

Başlangıç

1970'lerden itibaren yoğunlaştı.

Temel Sorunlar

- Kıta sahanlığı
- Deniz yetki alanları
- Hava sahası

- Adaların silahsızlandırılması
- **Çözüm Önerileri**
- Diplomatik görüşmeler
- NATO çerçevesinde diyalog
- Uluslararası Adalet Divanı

4. Doğu Asya Atlası

Çin – Tayvan

Tartışmalı Bölge

Tayvan Adası

Harita Özeti

ÇİN KIYISI ~~~ TAYVAN BOĞAZI ~~~ TAYVAN

Başlangıç

1949 Çin İç Savaşı sonrası

Neden

- Tek Çin politikası
- Ayrı yönetimler
- **Çözüm Önerileri**
- Statükonun korunması
- Barışçıl müzakere
- Ekonomik iş birliği

Güney Çin Denizi Sorunu

Taraflar

- Çin
- Vietnam
- Filipinler
- Malezya

- Brunei
- **Tartışmalı Alan**

Güney Çin Denizi

Harita Özeti

VIETNAM FİLİPİNLER

\ /
GÜNEY
ÇİN
DENİZİ
|
ÇİN

Neden

- Petrol ve doğal gaz
- Deniz ticaret yolları
- Ada egemenliği
- **Çözüm Önerileri**
- Deniz hukuku anlaşmaları
- Ortak enerji işletmesi
- ASEAN arabuluculuğu

5. Kafkasya Atlası

Azerbaycan – Ermenistan

Tartışmalı Bölge

Dağlık Karabağ

Harita Özeti

ERMENİSTAN – KARABAĞ – AZERBAYCAN

Başlangıç

1988'den itibaren

Neden

- Etnik yapı

- Sovyet sonrası sınır sorunları
- Çözüm Önerileri**

- Sınır belirleme komisyonu
- Ulaşım koridorları
- Kalıcı barış anlaşması

6. Afrika Atlası

Fas – Batı Sahra

Tartışmalı Bölge

Batı Sahra

Harita Özeti

FAS

|
BATI SAHRA

|
MORİTANYA

Başlangıç

1975 sonrası

Neden

- Bağımsızlık talebi
 - Fosfat kaynakları
 - Atlas Okyanusu kıyıları
- Çözüm Önerileri**

- Referandum
- Özerklik modeli
- BM gözetimi

Sudan – Güney Sudan

Tartışmalı Bölge

Abyei Bölgesi

Harita Özeti

SUDAN

|
ABYEI

|
GÜNEY SUDAN

Neden

- Petrol rezervleri
- Etnik farklılıklar

Çözüm Önerileri

- Ortak yönetim
- Referandum
- Afrika Birliği arabuluculuğu

7. Güney Amerika Atlası

Arjantin – Birleşik Krallık

Tartışmalı Bölge

Falkland Adaları

Harita Özeti

ARJANTİN ~~~ FALKLAND ADALARI

Başlangıç

1833'ten beri

Neden

- Ada egemenliği
 - Deniz kaynakları
 - Stratejik konum
- Çözüm Önerileri**
- Diplomatik müzakere
 - Ada halkının iradesi
-

Genel Değerlendirme

Sınır Anlaşmazlıklarının Ortak Özellikleri

Coğrafi Faktörler

- Dağlık alanlar
- Deniz yetki alanları
- Stratejik boğazlar
- Enerji kaynakları

Tarihsel Faktörler

- Sömürge sınırları
- İmparatorluk mirasları
- Etnik dağılışı

Ekonomik Faktörler

- Petrol ve doğal gaz
- Su kaynakları
- Ticaret yolları

Dünyadaki En Riskli Sınır Bölgeleri

Bölge	Risk Türü
Keşmir	Nükleer güçler arası çatışma
Tayvan Boğazı	Küresel güç rekabeti
Güney Çin Denizi	Deniz ticaret krizi
Ukrayna Sınırı	Büyük ölçekli savaş
İsrail-Filistin	Uzun süreli bölgesel çatışma

Sonuç

Sınır anlaşmazlıkları yalnızca coğrafi değil;

- tarihî, ekonomik, kültürel, askerî, enerji politikalarıyla bağlantılı çok boyutlu sorunlardır.

Kalıcı çözüm için:

- uluslararası hukuk,
- diplomasi,
- ekonomik iş birliği,
- halkların karşılıklı güveni büyük önem taşımaktadır.

DÜNYADAKİ EN TEHLİKELİ SINIR BÖLGELERİ

Dünyadaki bazı sınır bölgeleri yalnızca iki ülke arasındaki çizgiler değildir; aynı zamanda:

- askerî gerilimlerin,
- enerji rekabetinin,
- etnik çatışmaların,
- göç hareketlerinin,
- küresel güç mücadelelerinin yoğunlaştığı alanlardır.

Bu bölgelerin bazıları nükleer savaş riski taşıırken bazıları dünya ticaretini veya enerji akışını etkileyebilecek stratejik öneme sahiptir.

1. Keşmir Bölgesi **Hindistan – Pakistan – Çin** **Konum**

Keşmir **Neden Tehlikeli?**

Keşmir, dünyanın en tehlikeli sınır bölgelerinden biri kabul edilir çünkü:

- iki nükleer güç olan Hindistan ve Pakistan karşı karşıyadır,
- bölgede sürekli askerî hareketlilik vardır,
- terör saldırıları ve sınır çatışmaları sık görülür.

2026’da da ateşkes ihlalleri ve sınır gerilimleri uluslararası analizlerde yüksek riskli görülmektedir.

Tarihsel Arka Plan

Sorun 1947’de Britanya Hindistanı’nın bölünmesiyle başladı.

Coğrafi Özellikler

- Himalaya geçitleri
- Buzullar
- İndus Nehri kaynakları
- Yüksek dağ savunması

Riskler

- Nükleer çatışma ihtimali
- Su savaşları
- Sınır ötesi militan hareketleri

Çözüm Girişimleri

- BM arabuluculuğu
- Kontrol Hattı’nın tanınması
- Ortak yönetim önerileri

2. Tayvan Boğazı **Çin – Tayvan**

Konum

Tayvan Boğazı **Neden Tehlikeli?**

Burası günümüzde küresel ölçekte en kritik askerî gerilim alanlarından biridir.

Çin’in Tayvan çevresindeki hava ve deniz baskısını artırdığı; savaş gemileri, hava araçları ve kıyı güvenlik unsurlarıyla “gri bölge baskısı” uyguladığı belirtilmektedir.

Stratejik Önemi

- Dünya çip üretiminin merkezi
- Pasifik deniz yolları
- ABD–Çin rekabeti

Olası Sonuçlar

- Küresel ekonomik kriz
- Çip tedarik zinciri çöküşü
- Büyük güçler arası savaş

Bölgesel Etkiler

Reddit ve ekonomi tartışmalarında Tayvan krizinin enerji ve yarı iletken piyasaları üzerinde büyük etkiler oluşturabileceği sıkça konuşulmaktadır.

Çözüm Arayışları

- Statükonun korunması
 - Barışçıl diyalog
 - ABD–Çin diplomatik dengesi
-

3. Kore Askerden Arındırılmış Bölgesi (DMZ)

Kuzey Kore – Güney Kore

Konum

Kore Yarımadası sınırı

Neden Tehlikeli?

Dünyanın en yoğun askerileştirilmiş sınırlarından biridir.

Yaklaşık 240 km uzunluğundaki DMZ, milyonlarca mayın, ağır silah sistemleri ve yoğun askerî birliklerle çevrilidir.

Tarihsel Süreç

- 1950–1953 Kore Savaşı
- Sadece ateşkes imzalandı
- Resmî barış anlaşması yok

Riskler

- Füze denemeleri
- Nükleer tehdit
- Yanlış alarm sonucu savaş ihtimali

Güncel Sorunlar

2026 analizleri, DMZ’de yalnızca askerî değil hukukî ve yönetsel anlaşmazlıkların da büyüdüğünü göstermektedir.

Çözüm Önerileri

- Kalıcı barış anlaşması
- Ortak ekonomik bölgeler
- Silahsızlanma

4. Rusya – Ukrayna Sınırı

Rusya – Ukrayna

Tartışmalı Alanlar

- Kırım
- Donbas

Neden Tehlikeli?

Avrupa’daki en büyük sıcak çatışma alanıdır.

Stratejik Unsurlar

- Karadeniz erişimi
- Enerji koridorları
- NATO–Rusya gerilimi

Riskler

- Avrupa güvenlik krizi
- Nükleer tehdit söylemleri
- Küresel gıda krizi

Küresel Etki

Tahıl ticareti, enerji fiyatları ve göç hareketleri üzerinde büyük etkiler oluşturmuştur.

5. İsrail – Filistin Sınır Hatları

İsrail – Filistin

Tartışmalı Bölgeler

- Gazze
- Batı Şeria

Neden Tehlikeli?

- Uzun süreli şehir savaşları
- Yoğun nüfus
- Dini merkezler
- Bölgesel güçlerin müdahalesi

Riskler

- Bölgesel savaş
- Mülteci krizleri
- Terör saldırıları

CFR'nin 2026 risk değerlendirmelerinde bölge yüksek riskli çatışma alanları arasında gösterilmektedir.

Çözüm Arayışları

- İki devletli çözüm
- Ateşkes planları
- Uluslararası gözlem mekanizmaları

6. Güney Çin Denizi

Çin – Güneydoğu Asya Ülkeleri

Tartışmalı Alan

Güney Çin Denizi

Neden Tehlikeli?

Bölge:

- dünya ticaretinin önemli kısmını taşır,
- enerji rezervleri içerir,
- yoğun askerî rekabet alanıdır.

Çin'in tartışmalı resifler ve adacıklar üzerindeki kontrolünü artırdığı bildirilmektedir.

Riskler

- Deniz çatışmaları
- Ticaret yollarının kapanması
- ABD–Çin askerî karşılaşması

Çözüm Önerileri

- Deniz hukuku anlaşmaları
- Ortak kaynak kullanımı
- ASEAN diplomatik girişimleri

7. İran Sınır Bölgesi ve Hürmüz Boğazı

İran – Körfez Bölgesi

Kritik Nokta

Hürmüz Boğazı

Neden Tehlikeli?

Dünya petrol taşımacılığının büyük bölümü buradan geçmektedir. 2026 analizleri, Hürmüz çevresindeki gerilimlerin dünya ticaretini doğrudan etkileyebileceğini vurgulamaktadır.

Riskler

- Petrol fiyatlarında şok
- Deniz saldırıları
- Bölgesel savaş

Küresel Sonuçlar

Enerji krizleri Asya ekonomilerini doğrudan etkileyebilir.

8. Meksika – ABD Sınırı

Amerika Birleşik Devletleri – Meksika

Neden Tehlikeli?

Bu sınır:

- düzensiz göç,
- uyuşturucu kartelleri,
- insan kaçakçılığı nedeniyle risklidir.

Sorunlar

- Sınır duvarı tartışmaları
- Kartel şiddeti
- İnsan hakları sorunları

Güncel Tartışmalar

Göç politikaları ve sınır dışı uygulamaları sosyal ve politik krizlere neden olmaktadır.

Dünyadaki En Riskli Sınır Bölgelerinin Ortak Özellikleri

Özellik	Açıklama
Nükleer güç varlığı	Hindistan–Pakistan, Kore
Enerji yolları	Hürmüz, Güney Çin Denizi
Etnik-dini çatışma	Filistin, Keşmir
Büyük güç rekabeti	Tayvan, Ukrayna
Yoğun askerî yığınak	DMZ, Keşmir
Ticaret yolları	Tayvan Boğazı, Güney Çin Denizi

- Güney Çin Denizi
önümüzdeki yıllarda dünya siyasetinin en kritik gerilim alanları olmaya devam edecektir.

Genel Sonuç

Günümüzde sınır bölgeleri yalnızca iki ülke arasındaki coğrafi çizgiler değildir. Bu alanlar:

- küresel ticaretin,
 - enerji güvenliğinin,
 - askerî ittifakların,
 - teknoloji üretiminin,
 - göç hareketlerinin
- düğüm noktaları hâline gelmiştir.

Özellikle:

- Keşmir,
- Tayvan Boğazı,
- Kore DMZ'si,
- Ukrayna sınırı,